

● lokalhistorie

Flyfotos fra april 1945

Per Olaf Blankenborg Prydz har en gammel gulnet konvolutt med sjeldne fotografier fra rekognosering over havna mot slutten av krigen.

Tekst: Bjørn Marum Olsen

Bildene er fra 7. april 1945, altså ikke så lenge før frigjøringen, og er tatt av fly fra Royal Air Force (RAF). Formålet har trolig vært å kartlegge tyske fartøyer som måtte ligge i Sandefjord havn, i fjorden og spesielt ved Framnæs Mek. Verksted med tanke på planlegging av fremtidige bombetokt.

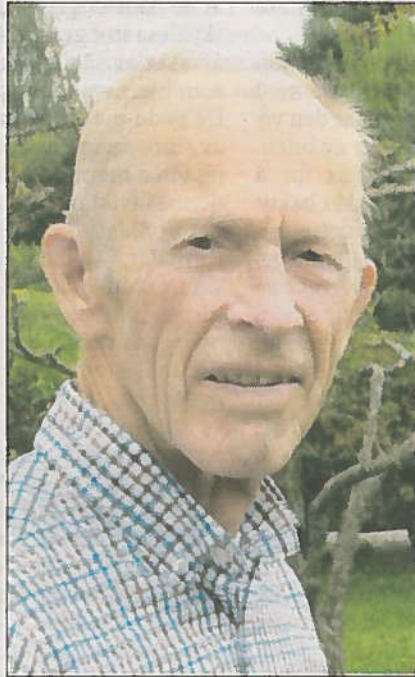
En annen mulighet er at bildene er tatt etter et bombeangrep for å se resultatet. Et av de aller største bombeangrepene var 2. april. Det var flere angrep, og klare, månelyse kvelder og netter var de mest utsatte. Det var angrep 3., 20. og 22. mars, samt 2., 6., 21. og 26. april 1945. Den 26. april var det 2 angrep samme natt, men det ble også de siste.

Bildene er også historisk viktige da de viser byen og områdene rundt i detalj slik de så ut denne dagen.

Bildene ble stemplet frigitt av RAF 18. oktober 1949.

Sammen med bildene ligger gjennomslitt papir som ved å legge disse over bildene viser navn på fartøyene som vises på bildene.

Som et eksempel vises bilde nr. 3023

Per Olaf Blankenborg Prydz eier de historiske bildene.

FOTO: BJØRN MARUM OLSEN

over indre havn med navnene på fartøyene M-328 Belpalmela, T-83 Kattgat, T-94 Irania, Ex-Dutch Gunboat, Maurita, M-205 Hektor.

Andre fartøyer vist på bildene denne dagen andre steder i fjorden er: D-59 Espana, M-132 Concordia, M-316 WilliamBlumer (after attack).

Hvordan kan det så ha seg at disse verdifulle bildene har havnet hos familien Prydz i Lunden?

Per Olaf Prydz forteller historien:

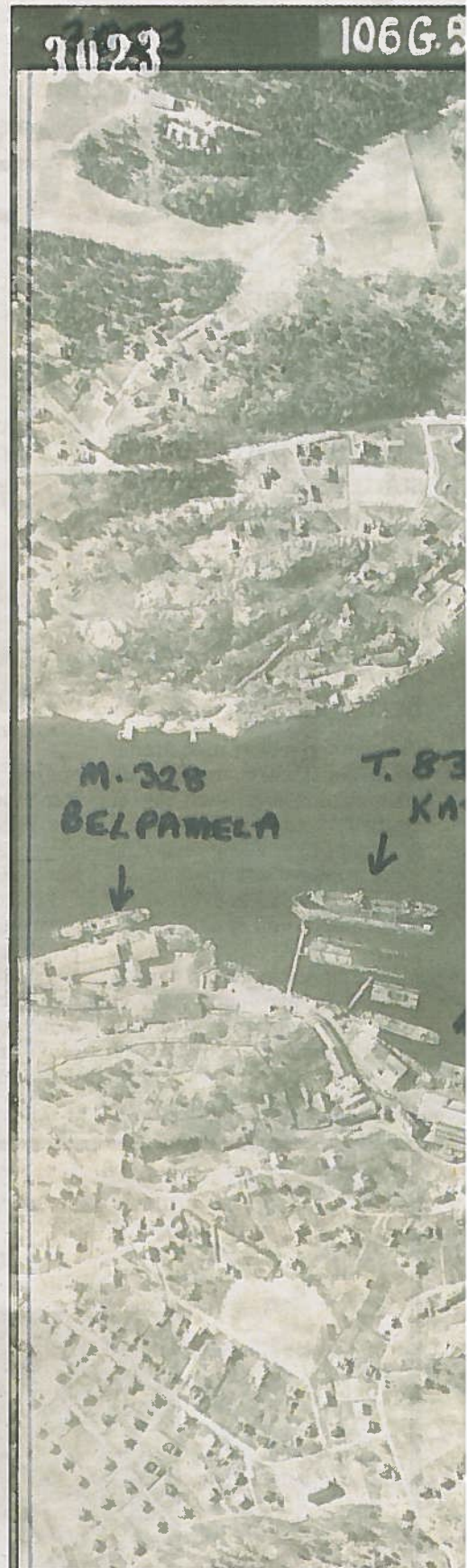
Hans svoger Campbell Gallaher var navigatør på RAF bombefly under krigen.

Campbell Gallaher fikk frigjort

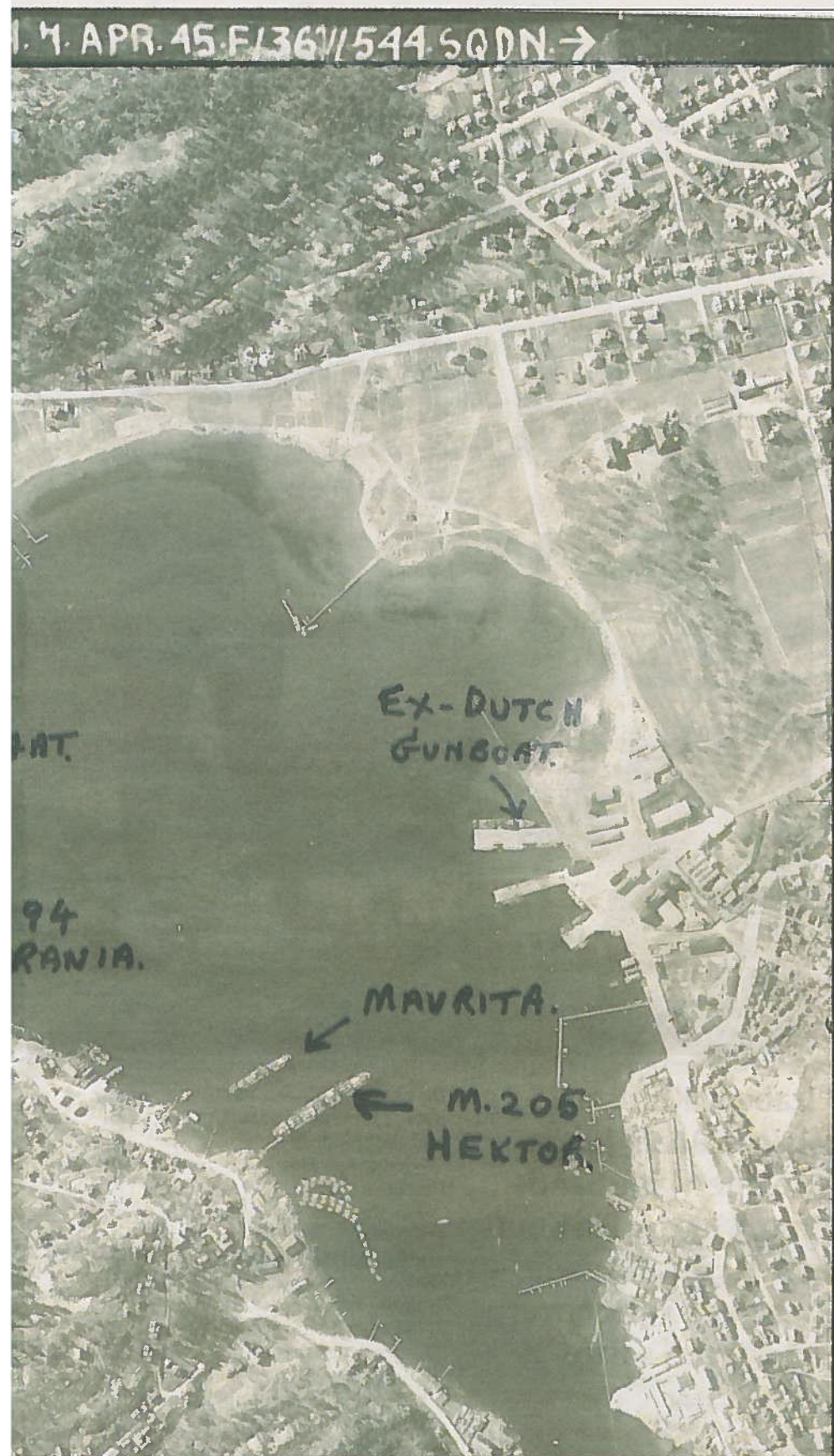
fotografiene. UTLÅNT AV FAMILIEN PRYDZ

Han var ikke med på bombetokt til Norge, men kun over Tyskland. Etter krigen i 1947 giftet han seg med Per Olaf Prydzs søster Margrete som dessverre gikk bort i sommer. Deres sønn er Christopher Gallaher fra Sandefjord. Etter krigen i 1949 klarte Campbell Gallaher å få frigjort luftfotografiene fra Sandefjord via kontakter i RAF. Campbell ga disse bildene til sin svigerfar Olaf Prydz som var direktør i Hvalfangernes Assuranceforening i Sandefjord. Olaf Prydz som var Per Olafs far som igjen har overtatt de interessante og historisk viktige bildene.

FØR OG NÅ

Luftfotografiet er her blitt satt sammen med et gjennomskiktig papir som også var å finne i konvolutten. Sammen viser disse navn på fartøyene og deres plassering i Sandefjord havn. UTLÅNT AV FAMILIEN PRYDZ

Preståsen

Dette postkortet ble nylig funnet på et loft i Dalen i Telemark og er fra en serie postkort som Mittet utga helt i slutten av 1940-tallet.

Kortet viser Sandefjord sett fra Preståsen vestover mot Hjertnes. Det 2-etasjers huset i forkant litt nedenfor midten og til venstre, ligger i daværende Thaulows gate. Huset med de litt buede vinduene omtrent midt på er Henry Øhre som drev Volkswagen utsalg og verksted. Et stykke ovenfor lå Folkets hus med Kinoteateret som på folkemunne ble kalt «Nedre», i motsetning til Verdensteateret som var «Øvre». Vi ser Badeparken, og Hjertnesjordene med Hjertnes hovedgård litt over midten. De gamle drivhusene ved badets gartneri er lett synlige. Badets hovedgård, jorde og Kurbadeparken er også med. I den venstre delen av Badeparken nærmest aner man en av Kurbadets bygninger. Man

kan også skimte Bryggegate som løp sammen med Thor Dahls gate. Bakover i bildet ser man også et av de fine murhusene som ligger i Vestfoldgata rett opp for Park.

Hauan og bysida av Virik kan skimtes, med Hauanslottet som ble bygget av skipsreder Ludvig L. Larsen helt bakerst i bildet. Foto til fra 2012 er tatt fra det samme punktet ved den sørligste flaggstangen på Preståsen, i retning mot Oddefjell. Nå er det i hovedsak Hvaltorvet som dominerer bildet, med Park Hotel fra 1960 bakerst til venstre, og rådhuset i byen som ble ferdigstilt i 1976. Forlengelsen av Strandgaten mot vest er midt i bildet. Sentralt i bildet er også «Kjølnerdomen» (Torget 1 A) som var ferdig bygget i 1963.

Foto nå og tekst: Roger Davidsen, foto før: Postkorte utlånt av Aleksander Davidsen

Glansbildene

Alle småpiker samlet på glansbilder for 60 år siden.

Fortsatt finnes det gamle bøker med innlimede glansbilder og som lim ble brukt fiskelim eller hvetemel blandet med vann. Både Berit Bødker, Kari Myhra, Eidie Grønn og Inger Lise Mørk kunne finne på og

bytte glans med Kari Olsen i Kongens gate.

«Bytte, bytte lort, gjort er gjort» var ofte uttrykket som beseglet byttet, og etterpå kunne glansbildet limes inn i boka. Akkurat dette avbildede lille glansbildet er hentet fra Bente Johansens hilsen i minneboka til Gro Midttun i 1952.

Tekst: Harald Fevang
Foto: Bjørn Marum Olsen

Hvalbåt Thorgard

Dette året fanget hvalbåten for Thorshammer ekspedisjonen, og det var det niende året i fangst etter at hun ble bygget på Framnes i 1950. Den firesylindrede dampmaskinen ga båten en fart på 16 knop. Etter bare 12 års fangst i Sydishavet ble hun solgt og ombygget til snurpebåten «Vesterveg» og var fiskebåt helt fram til hun ble hugget til spiker i Norge i 2005.

Vårt bilde viser «Thorgard» i 1959 etter å ha levert to hanhvaler til kokeriet. Dette året hadde rederiet hele 35 hvalbåter i fangst fordelt på tre ekspedisjoner.

Offiserer fra Sandefjord på «Thorgard» dette året var: skytter Erling Haugen, 2. styrmann Leif Helland, maskinsjef Trygve Pisani, 2. maskinist Hilmer Andersen, 3. maskinist Anker Semming og stuert Edvard Haraldsen.

Tekst: Harald Fevang
Foto: Finn Setlos samling

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
på Pukkestad gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mnrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senter info-gruppe:
Sideansvarlig Harald Fevang, bildeansvarlig Bjørn Marum Olsen.
Medarbeidere: Sven Erik Lund, Ragnar Iversen, Bjørn Hoelseth, Dag I. Børresen, Gro Midttun, Svein Olav Løberg, Roger Davidsen.
Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154, sv-er-lu@online.no